

BNP PARIBAS

Bank
zmieniającego się
świata

POLITYKA CSR WOBEC SEKTORA ROLNO-SPOŻYWCZEGO

Spis treści

Wstęp.....	4
Polityka sektorowa.....	5
1 Cel.....	5
2 Zakres.....	5
2.1 Zakres geograficzny.....	5
2.2. Definicje.....	5
2.3 Działalność.....	5
2.4 Przedsięwzięcia rolnicze	6
2.5 Działalność Grupy BNP Paribas	6
3 Zasady i standardy.....	6
3.1 Przedsięwzięcia rolnicze	8
3.1.1 Wymogi obowiązkowe	8
3.1.1.1 Wymagania dla wszystkich przedsięwzięć rolniczych	8
3.1.2 Kryteria oceny.....	9
3.1.2.1 Kryteria dla wszystkich projektów rolniczych.....	10
3.2 Przedsiębiorstwa rolnicze	12
3.2.1 Kryteria obowiązkowe.....	12
3.2.1.1 Wszystkie przedsiębiorstwa rolnicze	12
3.2.1.2 Handlowcy i podmioty zajmujące się obrotem fizycznymi produktami rolnymi	13
3.2.2 Kryteria ewaluacyjne.....	13
3.2.2.1 Kryteria dla wszystkich przedsiębiorstw rolniczych	14
3.2.2.2 Kryteria dla przedsiębiorstw produkujących nasiona/ziarna	16
3.2.2.3 Kryteria dla handlowców i podmiotów zajmujących się obrotem fizycznymi produktami rolnymi	16
3.3 Przedsiębiorstwa zajmujące się działalnością związaną z soją i wołowiną w brazylijskiej Amazonii i Cerrado.....	16
3.4 Dobre praktyki branżowe.....	17
3.5 Szczególne stanowisko dotyczące towarów rolnych	18
3.5.1 Klienci korporacyjni	18

3.5.2	Inwestorzy indywidualni i instytucjonalni	18
4	Mechanizmy wdrażania na poziomie Grupy	19
4.1	Produkty i usługi finansowe.....	19
4.2	Zarządzanie aktywami.....	19
5	Ogłoszenie Polityki oraz czynności kontrolne	19
6	Klauzula ograniczenia odpowiedzialności	20
7	Słownik.....	21
8	Standardy i certyfikaty sektorowe.....	29

Wstęp

W ramach zaangażowania w społeczną odpowiedzialność biznesu Grupa BNP Paribas opracowała Politykę dotyczącą działalności inwestycyjnej i finansowej w sektorze rolno-spożywczym.

Rolnictwo jest jednym z głównych źródeł dochodu zapewniającym utrzymanie milionom ludzi, zarówno w krajach rozwiniętych, jak i rozwijających się. Według Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) większość z 600 milionów gospodarstw na świecie to małe gospodarstwa rolne, przy czym gospodarstwa o powierzchni poniżej jednego hektara stanowią 70% wszystkich gospodarstw, ale obejmują jedynie 7% całkowitej powierzchni gruntów rolnych. Inwestowanie w rolnictwo to również jedna z najskuteczniejszych strategii ograniczania głodu.

Wpływ rolnictwa na użytkowanie gruntów jest znaczący: Międzyrządowa Platforma Naukowo-Polityczna ds. Różnorodności Biologicznej i Usług Ekosystemowych (IPBES) szacuje, że 33% powierzchni lądowej Ziemi jest przeznaczona pod uprawę lub chów i hodowlę zwierząt, ale tylko 29% gospodarstw na świecie wdraża zrównoważone praktyki produkcji rolnej, co stanowi 9% wszystkich gruntów rolnych. Co więcej, w swoim najnowszym badaniu organizacja zauważyła, że w przypadku 23% gruntów od roku 1970 nastąpił spadek produktywności z powodu degradacji gleby, a także że ponad 75% rodzajów upraw żywności na świecie jest uzależnionych od zapylania przez zwierzęta. Jest to przykład, świadczący o tym, jak ważna jest ochrona różnorodności biologicznej w usługach ekosystemowych, w tym w lasach.

Standardy produkcji ulegają ciągłej poprawie, dlatego możliwe jest reagowanie na wyzwania środowiskowe i społeczne poprzez przyjęcie strategii opartej na najlepszych dostępnych praktykach rolniczych.

Grupa BNP Paribas angażuje się we wspieranie realnej gospodarki dostarczając szerokiego wachlarza produktów i usług finansowych dla sektora rolno - spożywczego, w szczególności dla przedsiębiorstw, które wykazują wysoki poziom odpowiedzialności i są zaangażowane w dostarczanie swoich produktów, przy poszanowaniu środowiska i bioróżnorodności.

Poniższa Polityka sektorowa odzwierciedla zaangażowanie Grupy BNP Paribas we wspieranie rozwoju zrównoważonych praktyk z uwzględnieniem kluczowych kwestii wymienionych powyżej.

Niniejsza Polityka jest uzupełnieniem istniejących dokumentów związanych z rolnictwem opublikowanych przez Grupę BNP Paribas w ramach zobowiązania do społecznej odpowiedzialności biznesu: dwóch Polityk dotyczących oleju palmowego i miazgi drzewnej oraz publicznego ujawnienia „Listy towarów wykluczonych”.

Grupa BNP Paribas jest przekonana, że należy wspierać odpowiedzialne firmy i praktyki w zakresie zrównoważonego rozwoju, co może przynieść długofalowe korzyści klientom i całemu społeczeństwu.

Polityka sektorowa

1 Cel

Niniejsza Polityka określa zbiór zasad dotyczących zarządzania produktami i usługami finansowymi zapewnianymi przez podmioty Grupy BNP Paribas. Celem tej Polityki jest omówienie ważnych problemów środowiskowych, społecznych i zarządczych w sektorach rolniczych oraz ustalenie wytycznych do prowadzenia działalności w sposób odpowiedzialny.

2 Zakres

2.1 Zakres geograficzny

Cały świat.

2.2. Definicje

Rolnictwo to nauka i praktyka rolnicza, w tym uprawa roślin oraz chów i hodowla zwierząt na użytkach rolnych w celu uzyskania żywności i produktów innych niż żywność

Produkty rolne odnoszą się do produktów pochodzących z uprawy ziemi (uprawy), zarządzania lasami (leśnictwo) oraz hodowli zwierząt gospodarskich.

Produkty rolne obejmują żywność (zboże, warzywa, owoce, miód, mięso, jaja, mleko) oraz produkty inne niż żywność (bawełna, guma, wełna, drewno).

Towary rolne odnoszą się do produktów rolnych, ogrodniczych, winiarskich i mleczarskich; zwierząt gospodarskich i produktów odzwierzęcych; produktów pozyskiwanych z chowu drobiu i pszczół; produktów leśnych oraz innych towarów będących przedmiotem handlu na rynku instrumentów pochodnych.

2.3 Działalność

Działalność rolnicza objęta niniejszą Polityką: to produkcja nasion/ziaren, produkcja rolną, operacje skupu i zbioru oraz pierwotne przetwarzanie produktów rolnych, jak określono poniżej:

- *Produkcja nasion/zbóż* obejmuje selekcję i rozmnażanie nasion/zbóż w celu dystrybucji, przechowywania lub sprzedaży;
- *Produkcja rolna* obejmuje uprawę ziemi, produkcję roślinną oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich i drobiu (rozmnażanie, żywienie i opieka) oraz zarządzanie lasami (leśnictwo);
- *Skup i magazynowanie* obejmuje pozyskiwanie ze źródła, logistykę transportu i składowania produktów rolnych, ze źródła produkcji do miejsca przechowywania i wstępnego przetworzenia.. Obejmuje to działalność podmiotów skupujących i osób zajmujących się fizycznym obrotem produktami rolnymi;
- *Przetwórstwo 1-go stopnia* oznacza pierwsze przekształcenie surowych produktów rolnych (np. tłoczenie oleju, mielenie kakao, ekstrakcje cukru, suszenie mleka, ubój).

Działalność rolnicza nieobjęta niniejszą Polityką:

- Producenci lub dystrybutorzy maszyn rolniczych, pestycydów i nawozów;
- Producenci przetworzonej żywności i napojów (produkty wtórne lub dalej przetworzone, żywność pakowana);
- Sprzedawcy żywności i napojów;
- Ryby, owoce morza i produkty wodne;
- Działalność związana z olejem palmowym i miazgą drzewną (szczegółowe informacje znajdują się w poszczególnych Politykach dotyczących tych produktów).

2.4 Przedsięwzięcia rolnicze

Niniejsza Polityka obejmuje:

- przedsięwzięcia rolnicze (zdefiniowane poniżej jako „Przedsięwzięcia”): nowe czynności lub znaczące rozszerzenie istniejących czynności związanych z rolnictwem (produkcja nasion, produkcja rolna, operacje skupu i zbioru i/lub przetwarzanie pierwotne);
- przedsiębiorstwa rolnicze (zdefiniowane poniżej jako „Przedsiębiorstwa”): przedsiębiorstwa, dla których działalność związana z rolnictwem (produkcja nasion, produkcja rolna, operacje skupu i zbioru lub przetwórstwo pierwotne) stanowi znaczącą część ich ogólnej działalności;
- działalność pośredników finansowych (w tym przedsiębiorstw handlowych), którzy nie posiadają fizycznych towarów, omówiono w sekcji 3.5.1.

2.5 Działalność Grupy BNP Paribas

Podmioty Grupy BNP Paribas oczekuje się stosowania Polityki od wszystkich oddziałów, podmiotów zależnych i przedsięwzięć typu joint venture, w których Grupa BNP Paribas sprawuje kontrolę operacyjną. Jeśli Grupa BNP Paribas utworzy nowe przedsięwzięcia typu joint venture, w których ma mniejszościowy udział, będzie dążyć do włączenia niniejszych standardów do umowy joint venture.

Produkty i usługi finansowe: niniejsza Polityka dotyczy wszystkich produktów i usług świadczonych przez Grupę BNP Paribas (rynki kredytowe, dłużne i kapitałowe, gwarancje i usługi doradcze itp.). Obejmuje wszystkich nowych klientów i wszystkie nowe transakcje. Umowy z przedsiębiorstwami rolnymi, które poprzedzają wprowadzenie tej Polityki, zostaną odpowiednio zweryfikowane w terminie ich przedłużenia lub przeglądu. Polityka ta nie ma jednak zastosowania do działalności polegającej na wynajmie sprzętu profesjonalnego lub depozytu papierów wartościowych.

3 Zasady i standardy

Grupa BNP Paribas oczekuje, że przedsiębiorstwa rolnicze będą przestrzegać lokalnych przepisów i umów licencyjnych, a także konwencji międzynarodowych ratyfikowanych przez kraje, w których są zarejestrowane i/lub prowadzą działalność.

W ramach wewnętrznego procesu Compliance, Grupa BNP Paribas wdraża wzmocnione środki kontroli klientów i transakcji w celu identyfikacji m.in. ryzyka związanego z zarządzaniem (w tym korupcji).

Oprócz zastosowania się do tych przepisów i standardów, niniejsza Polityka określa kryteria, które muszą być spełnione przez projekty i przedsiębiorstwa rolnicze.

Polityka ma zastosowanie do projektów i przedsiębiorstw rolniczych określonych w artykule 2. W zależności od wielkości, projekty/przedsiębiorstwa rolnicze oceniane są na podstawie różnej liczby kryteriów. Większe projekty/przedsiębiorstwa będą oceniane na podstawie wszystkich kryteriów wymienionych w Polityce, podczas gdy małe projekty/przedsiębiorstwa będą zwolnione z niektórych kryteriów szczegółowych, oznaczonych w tekście gwiazdką.

Kryteria są podzielone na kryteria obowiązkowe i kryteria ewaluacyjne.

Kryteria obowiązkowe należy rozumieć jako warunki *sine qua non*: muszą być spełnione bez wyjątku, aby Grupa BNP Paribas mogła rozważyć dostarczanie produktów i usług finansowych na rzecz danych projektów lub przedsiębiorstw rolniczych.

Oprócz kryteriów obowiązkowych określono również **kryteria ewaluacyjne** w celu zainicjowania dialogu z klientami i oceny ich zaangażowania we wdrażanie zrównoważonych praktyk.

Grupa BNP Paribas zastrzega sobie również prawo do żądania dodatkowych informacji lub odmowy zaangażowania, nawet jeśli spełnione są kryteria obowiązkowe.

Grupa BNP Paribas przyjęła zasady „Equator Principles,” (EP), czyli przyjmowane przez instytucje finansowe zasady identyfikowania, zarządzania i oceny ryzyka środowiskowego i społecznego w projektach oraz zarządzania tym ryzykiem. Oprócz kryteriów obowiązkowych i kryteriów ewaluacyjnych określonych w niniejszej Polityce, Grupa BNP Paribas będzie również stosować zasady EP do udzielania kredytów i świadczenia usług doradczych związanych z projektami rolniczymi, zgodnie z zakresem stosowania zasad EP określonym w oficjalnym tekście.

3.1 Przedsięwzięcia rolnicze

3.1.1 Wymogi obowiązkowe

3.1.1.1 Wymagania dla wszystkich przedsięwzięć rolniczych

Grupa BNP Paribas zapewni produkty lub usługi finansowe wyłącznie na rzecz projektów rolniczych, które mają plan gospodarowania wodą*¹.

Ekosystemy i bioróżnorodność

- Niedozwolone lokalizacje projektów:
 - Obiekty światowego dziedzictwa UNESCO
 - Obszary wodno-błotne na liście Ramsar
 - Obszary objęte „Alliance for Zero Extinction” (AZE)
 - Obszary IUCN kategorii I-IV
 - Torfowiska
- Projekty nie mogą obejmować handlu gatunkami roślin i zwierząt oraz innymi produktami objętymi Konwencją o Międzynarodowym Handlu Dzikimi Zwierzętami i Roślinami Gatunków Zagrożonych wyginieciem (CITES), bez uzyskania zezwolenia CITES.

Warunki pracy i prawa człowieka

- Zabronione jest korzystanie z pracy dzieci lub pracy przymusowej²;
- Musi istnieć mechanizm składania skarg, za pomocą którego pracownicy mogą zgłaszać i rozwiązywać swoje obawy;
- Należy umożliwić pracownikom organizowanie się w związki zawodowe lub zapewnić inną możliwość uwzględnienia interesów i głosu pracowników w przedsiębiorstwie³;
- Nie wolno dyskryminować pracowników i osób ubiegających się o pracę⁴.
Ponadto:
- Musi istnieć polityka kadrowa lub kodeks postępowania w tym zakresie.

Bezpieczeństwo i higiena pracy*

- Musi istnieć plan zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy.

Posiadanie gruntu i prawa społeczności lokalnych*

- Wymagana jest polityka uzyskiwania dobrowolnej, wcześniejszej i świadomej zgody (FPIC) społeczności lokalnych oraz posiadać mechanizm składania skarg, za pomocą którego można zgłaszać i rozwiązywać obawy społeczności lokalnych;
- Zabronione jest angażowanie się w praktyki zawłaszczania ziemi.

¹ (*) dotyczy tylko dużych projektów.

² Konwencje Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) C138 Najniższy wiek dopuszczenia do zatrudnienia (1973), C182 Najgorsze formy pracy dzieci (1999) oraz C29 Praca przymusowa (1930)

³ Konwencja MOP C087 Wolność zrzeszania się i ochrona prawa do organizowania się (1948) i C098 Prawo do organizowania się i rokowań zbiorowych (1949)

⁴ Konwencja MOP C100 Równe wynagrodzenie (1951) i C111 Dyskryminacja (zatrudnienie i zawód) (1958)

Bezpieczeństwo i identyfikowalność żywności

- Musi istnieć polityka dotycząca bezpieczeństwa i identyfikowalności żywności obejmująca dostawców oraz ich własną działalność.

Dodatkowe wymagania dla przedsięwzięć dotyczących produkcji rolnej

Oprócz wymogów mających zastosowanie do wszystkich projektów rolniczych, Grupa BNP Paribas będzie dostarczać produkty lub usługi finansowe wyłącznie dla projektów dotyczących produkcji rolnej, które spełniają następujące warunki:

Różnorodność biologiczna

- Przeprowadzenie oceny HCV dotyczącej obszarów o wysokiej wartości przyrodniczej lub innej odpowiedniej oceny przed opracowaniem projektu, zwłaszcza w odniesieniu do kluczowych obszarów bioróżnorodności;
- W przypadku projektów zlokalizowanych w lasach o wysokiej wartości przyrodniczej (HCVF): brak negatywnego wpływu na obszary HCVF, który spowodowałby nieodwracalną utratę jednej lub więcej z sześciu wartości przyrodniczych;
- W przypadku projektów zlokalizowanych na obszarach o wysokiej wartości przyrodniczej (HCV): brak negatywnego wpływu na obszary HCV, który spowodowałby nieodwracalną utratę jednej lub więcej z sześciu wartości przyrodniczych⁵.

Środki agrochemiczne

- Nie wolno stosować następujących produktów, z wyłączeniem wyjątkowych przypadków:
 - Substancje, które zostały zakazane na mocy Konwencji Sztokholmskiej w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych (POP);
 - Substancje wymienione w załączniku III do Konwencji rotterdamskiej;
 - Pestycydy sklasyfikowane jako klasa 1A lub 1B WHO;
- Musi istnieć polityka ograniczania stosowania pestycydów i nawozów (w tym parakwatu).

Dodatkowe wymagania dla przedsięwzięć dotyczących chowu i hodowli zwierząt gospodarskich i drobiu

Oprócz wymagań mających zastosowanie do wszystkich projektów rolniczych, Grupa BNP Paribas będzie dostarczać produkty lub usługi finansowe wyłącznie dla projektów chowu i hodowli zwierząt gospodarskich i drobiu, które są zgodne lub planują osiągnąć zgodność z Wytocznymi Międzynarodowej Korporacji Finansowej (IFC), dotyczącymi dobrych praktyk w zakresie poprawy dobrostanu zwierząt w działalności związanej ze zwierzętami gospodarskimi.

3.1.2 Kryteria oceny

Grupa BNP Paribas przeprowadzi również analizę proponowanego projektu rolniczego. Poniższe

⁵ (*) dotyczy tylko dużych projektów.

kryteria ewaluacyjne będą traktowane jako kluczowe obszary należytej staranności. Grupa BNP Paribas określi zatem, czy w odniesieniu do projektu rolniczego spełnione są następujące kryteria:

3.1.2.1 Kryteria dla wszystkich projektów rolniczych

Ogólne zarządzanie środowiskowe

- Uzyskano lub planuje się uzyskanie certyfikatu ISO 14001 lub równoważnego⁶.
- Wdrożono środki monitorowania i redukcji emisji gazów cieplarnianych (GHG), w tym CO₂ (dwutlenku węgla) i CH₄ (metanu), zużycia energii, wytwarzania i usuwania odpadów oraz zapewnienia integralności gleby*.

Warunki pracy i prawa człowieka*

- Istnieje program szkoleniowy dla pracowników w zakresie zagrożeń środowiskowych i kwestii społecznych.

Bezpieczeństwo i higiena pracy

- Uzyskano lub planuje się uzyskanie certyfikatu OHSAS 18001 lub równoważnego*;
- Istnieje plan zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy, który zawiera środki mające na celu unikanie i ograniczanie zagrożeń.

Globalne bezpieczeństwo żywności*

- Ograniczane jest marnotrawstwo żywności podczas zbioru, przechowywania i transportu.

Bezpieczeństwo i identyfikowalność żywności

- Uzyskano lub planuje się uzyskanie certyfikatu ISO 22000 (opartego na zasadach HACCP) lub równoważnego certyfikatu zarządzania bezpieczeństwem żywności*.

Dodatkowe kryteria dla przedsięwzięć dotyczących produkcji rolnej

Oprócz kryteriów mających zastosowanie do wszystkich projektów rolniczych, Grupa BNP Paribas sprawdzi, czy w odniesieniu do projektów dotyczących produkcji rolnej:

Ogólne zarządzanie środowiskowe

- Podejmowane są środki w celu ograniczenia zużycia wody (np. do nawadniania) i monitorowany jest wpływ na dostępność wody dla innych użytkowników, zwłaszcza na obszarach o niedoborach wody;
- Wdrożone są środki zapobiegające zasoleniu gleby;
- Wdrożona jest gospodarka ściekowa w celu ograniczenia zanieczyszczenia wody.

Różnorodność biologiczna

- Wdrażane są systemy upraw mieszanych w celu ochrony bioróżnorodności;

⁶ (*) dotyczy tylko dużych projektów.

- Podczas opracowywania nowych projektów z zakresu produkcji rolnej stosowana jest analiza zasobów wysokowęglowych (HCS) przy współpracy z odpowiednimi ekspertami w tej dziedzinie⁷.

Integralność gleby*

- Stosowane są środki w celu utrzymania integralności i żyzności gleby.

Środki agrochemiczne

- Wdrożono zintegrowany plan zwalczania szkodników;
- W działalności nie stosuje się lub planuje się wyeliminowanie stosowania pestycydów znajdujących się na liście „Zastąp teraz” (SIN).

Globalne bezpieczeństwo żywności*

- Przy opracowywaniu nowego projektu z zakresu produkcji rolnej należy eliminować i ograniczać potencjalny negatywny wpływ na lokalną produkcję rolną przeznaczoną na własne potrzeby (poprzez wprowadzanie nowych upraw lub zastąpienie istniejących lokalnych upraw, do produkcji biopaliw lub innego rodzaju działalności rolniczej nie na własne potrzeby).

Dodatkowe kryteria dla przedsięwzięć dotyczących chowu i hodowli zwierząt gospodarskich i drobiu

Oprócz kryteriów mających zastosowanie do wszystkich projektów rolniczych, Grupa BNP Paribas sprawdzi, czy projekty dotyczące chowu i hodowli zwierząt gospodarskich i drobiu wdrażają zalecane zasady i systemy zarządzania określone w miernikach wyników firmy w zakresie dobrostanu zwierząt gospodarskich „Business Benchmark on Farm Animal Welfare” (Dobre Praktyki Dotyczące dobrostanu Zwierząt Hodowlanych)⁸.

Warunki chowu klatkowego są uznawane za ważny aspekt właściwego traktowania zwierząt, w szczególności w zachowaniu dobrostanu drobiu, najczęściej spożywanego mięsa na świecie. Zachęcamy również, aby nasi klienci:

- Rozważyli wdrożenie do 2025 r. projektów zakładających infrastrukturę bezklatkową dla brojlerów i kur niosek;
- Wdrażali odpowiedzialne standardy inicjatywy FARMS (Minimalne Standardy Odpowiedzialności w odniesieniu do sposobu hodowli, transportu i uboju zwierząt gospodarskich), w szczególności dotyczące ograniczenia maksymalnej obsady kurcząt brojlerów i kur niosek we wszystkich projektach do 30 kg/m².

⁷ (*) dotyczy tylko dużych projektów.

⁸ więcej informacji można znaleźć na stronie: www.bbfaw.com

3.2 Przedsiębiorstwa rolnicze

3.2.1 Kryteria obowiązkowe

Grupa BNP Paribas będzie dostarczać produkty lub usługi finansowe wyłącznie na rzecz przedsiębiorstw rolniczych, które spełniają następujące warunki:

3.2.1.1 Wszystkie przedsiębiorstwa rolnicze

Ogólne zarządzanie środowiskowe⁹

- Muszą mieć plan gospodarowania wodą i ujawniać zużycie wody.

Różnorodność biologiczna

- Przedsiębiorstwa nie mogą zajmować się handlem gatunkami roślin i zwierząt i innymi produktami objętymi Konwencją o Międzynarodowym Handlu Dzikimi Zwierzętami i Roślinami Gatunków Zagrożonych wyginięciem (CITES), bez uzyskania zezwolenia CITES.

Warunki pracy i prawa człowieka

- Zabronione jest korzystanie z pracy dzieci lub pracy przymusowej¹⁰;
- Musi istnieć mechanizm składania skarg, za pomocą którego pracownicy mogą zgłaszać i rozwiązywać swoje obawy;
- Należy umożliwić pracownikom organizowanie się w związki zawodowe lub zapewnić inną możliwość uwzględnienia interesów i głosu pracowników w przedsiębiorstwie¹¹;
- Nie wolno dyskryminować pracowników i osób ubiegających się o pracę¹². Ponadto:
- Musi istnieć polityka kadrowa lub kodeks postępowania w tym zakresie.

Bezpieczeństwo i higiena pracy

- Przedsiębiorstwo musi mieć politykę ochrony warunków BHP pracowników i ujawniać historię BHP.

Posiadanie gruntu i prawa społeczności lokalnych*

- Musi być wdrożona polityka uzyskiwania dobrowolnej, wcześniejszej i świadomej zgody (FPIC) społeczności lokalnych, na które będą miały wpływ nowe projekty rolnicze, oraz musi istnieć mechanizm składania skarg, za pomocą którego można zgłaszać i rozwiązywać obawy społeczności lokalnych;
- Zabronione jest angażowanie się w praktyki zawłaszczania ziemi.

⁹ (*) dotyczy tylko dużych przedsiębiorstw.

¹⁰ Konwencje MOP C138 Najniższy wiek dopuszczenia do zatrudnienia (1973), C182 Najgorsze formy pracy dzieci (1999) oraz C29 Praca przymusowa (1930)

¹¹ Konwencja MOP C087 Wolność zrzeszania się i ochrona prawa do organizowania się (1948) i C098 Prawo do organizowania się i rokowań zbiorowych (1949)

¹² Konwencja MOP C100 Równe wynagrodzenie (1951) i C111 Dyskryminacja (zatrudnienie i zawód) (1958)

Bezpieczeństwo i identyfikowalność żywności

- Musi istnieć polityka dotycząca bezpieczeństwa i identyfikowalności żywności obejmująca jej pozyskiwanie i własne operacje.

Dodatkowe wymagania dla działalności z zakresu produkcji rolnej

Oprócz wymogów mających zastosowanie do wszystkich przedsiębiorstw rolniczych, Grupa BNP Paribas będzie dostarczać produkty lub usługi finansowe wyłącznie na rzecz przedsiębiorstw, które spełniają następujące warunki:

Ekosystem i bioróżnorodność

- Zabronione są nowe projekty dotyczące produkcji rolnej na następujących obszarach chronionych:
 - Obiekty światowego dziedzictwa UNESCO
 - Obszary wodno-błotne na liście Ramsar
 - Obszary objęte „Alliance for Zero Extinction” (AZE)
 - Obszary IUCN kategorii I-IV
- Torfowiska
- Należy przeprowadzić ocenę wysokiej wartości przyrodniczej (HCV) lub jej odpowiednik przed opracowaniem nowych projektów dotyczących produkcji rolnej, zwłaszcza na kluczowych obszarach bioróżnorodności oraz nie wywierać negatywnego wpływu na obszary HCV w sposób, który spowodowałby nieodwracalną utratę jednej lub więcej z sześciu wartości przyrodniczych*¹³.

Środki agrochemiczne

- Nie wolno stosować następujących produktów, z wyłączeniem wyjątkowych przypadków:
 - Substancje, które zostały zakazane na mocy Konwencji Sztokholmskiej w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych (POP);
 - Substancje wymienione w załączniku III do Konwencji Rotterdamskiej;
 - Pestycydy sklasyfikowane jako klasa 1A lub 1B przez Światową Organizację Zdrowia (WHO);
- Musi istnieć polityka ograniczania stosowania pestycydów i nawozów (w tym parakwatu).

3.2.1.2 Handlowcy i podmioty zajmujące się obrotem fizycznymi produktami rolnymi

Grupa BNP Paribas będzie dostarczać produkty lub usługi finansowe wyłącznie na rzecz handlowców i podmiotów zajmujących się obrotem fizycznymi produktami rolnymi, którzy mają politykę dotyczącą bezpieczeństwa i identyfikowalności żywności obejmującą jej pozyskiwanie i własną działalność.

3.2.2 Kryteria ewaluacyjne

¹³ (*) dotyczy tylko dużych przedsiębiorstw.

Grupa BNP Paribas przeprowadzi również analizę rozważanych przedsiębiorstw rolniczych. Poniższe kryteria ewaluacyjne będą traktowane jako kluczowe obszary należytej staranności. Grupa BNP Paribas oceni zatem, czy przedsiębiorstwa spełniają następujące kryteria:

3.2.2.1 Kryteria dla wszystkich przedsiębiorstw rolniczych

Ogólne zarządzanie środowiskowe

- Uzyskano lub planuje się uzyskanie certyfikatu ISO 14001 lub równoważnego¹⁴;
- Wdrożono środki monitorowania i redukcji emisji gazów cieplarnianych (GHG), w tym CO₂ (dwutlenku węgla) i CH₄ (metanu), zużycia energii, wytwarzania i usuwania odpadów oraz utrzymywania gruntów w dobrej kulturze rolnej*;
- Publikowane są zewnętrznie audytowane roczne raporty środowiskowe i społeczne*;
- W przypadku przedsiębiorstw, które były regularnie i wielokrotnie krytykowane z powodu istotnych uchybień w zakresie ochrony środowiska, kwestii społecznych i zarządzania, czy podjęto działania w celu usunięcia uchybień;
- Zaangażowanie w inicjatywy zrównoważone wymienione w sekcji 3.4*.

Warunki pracy i prawa człowieka

- Stosowana jest polityka określająca maksymalne godziny pracy;
- Istnieje program szkoleniowy dla pracowników w zakresie zagrożeń środowiskowych i kwestii społecznych*.

Bezpieczeństwo i higiena pracy

- Uzyskano lub planuje się uzyskanie certyfikatu OHSAS 18001 lub równoważnego*;
- Istnieje plan zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy, który zawiera środki mające na celu unikanie i ograniczanie zagrożeń, w szczególności poprzez szkolenie pracowników.

Globalne bezpieczeństwo żywności*

- Zaangażowanie i współpraca z drobnymi producentami:
 - Zapewnienie szkoleń w zakresie ulepszonych technik uprawy oraz kwestii zdrowia i bezpieczeństwa, w tym stosowania agrochemikaliów;
 - Uzgodnienie uczciwych praktyk rynkowych, takich jak uczciwe i przejrzyste warunki handlowe, wymogi jakościowe, struktura cen i dostęp do mechanizmów rozstrzygnięcia sporów.
- Ograniczanie marnotrawstwa żywności podczas zbioru, przechowywania i transportu.

Bezpieczeństwo i identyfikowalność żywności

- Uzyskano lub planuje się uzyskanie certyfikatu ISO 22000 (opartego na zasadach HACCP) lub równoważnego certyfikatu zarządzania bezpieczeństwem żywności*.

Dodatkowe kryteria dla działalności z zakresu produkcji rolnej

¹⁴ (*) dotyczy tylko dużych przedsiębiorstw.

Oprócz kryteriów mających zastosowanie do wszystkich przedsiębiorstw rolniczych, Grupa BNP Paribas sprawdzi, czy przedsiębiorstwa zajmujące się produkcją rolną uwzględniają analizę obszarów zasobnych w węgiel (HCS) podczas opracowywania nowych projektów z zakresu produkcji rolnej i czy współpracują z odpowiednimi ekspertami w tej dziedzinie.

Środki agrochemiczne

- Wdrożono zintegrowany plan zwalczania szkodników dotyczący produkcji rolnej;
- W działalności nie stosuje się lub planuje się wyeliminowanie stosowania pestycydów znajdujących się na liście SIN.

Globalne bezpieczeństwo żywności*

- Przy opracowywaniu nowego projektu z zakresu produkcji rolnej należy eliminować i ograniczać potencjalny negatywny wpływ na lokalną produkcję rolną przeznaczoną na własne potrzeby (poprzez wprowadzanie nowych upraw lub zastąpienie istniejących lokalnych upraw, do produkcji biopaliw lub innego rodzaju działalności rolniczej nie na własne potrzeby).

Dodatkowe kryteria dla działalności dotyczącej chowu i hodowli zwierząt gospodarskich i drobiu

Oprócz kryteriów mających zastosowanie do wszystkich przedsiębiorstw rolniczych, Grupa BNP Paribas sprawdzi, czy przedsiębiorstwa, w odniesieniu do działalności związanej z chowem i hodowlą zwierząt gospodarskich i drobiu:

- Działają zgodnie z Wytycznymi IFC Good Practice Note on Improving Animal Welfare in Livestock Operations (IFC) dotyczącymi dobrych praktyk w zakresie poprawy dobrostanu zwierząt w działalności związanej ze zwierzętami gospodarskimi, w szczególności przyjmują dobre praktyki zarządzania w zakresie chowu i hodowli zwierząt, systemów utrzymania, genetyki i selekcji ras;
- Wdrażają zalecane zasady i systemy zarządzania określone w miernikach wyników firmy w zakresie dobrostanu zwierząt gospodarskich „Business Benchmark on Farm Animal Welfare” (BBFAW)¹⁵.

Warunki chowu klatkowego są uznawane za ważny aspekt właściwego traktowania zwierząt, w szczególności w łańcuchu dostaw dotyczącym drobiu, najczęściej spożywanego mięsa na świecie. Zachęcamy, aby nasi klienci:

- Starali się przejść do 2025 r. na systemy z infrastrukturą bezklatkową dla brojlerów i kur niosek;
- Wdrażali odpowiedzialne standardy inicjatywy FARMS (Minimalne Standardy Odpowiedzialności w odniesieniu do sposobu hodowli, transportu i uboju zwierząt gospodarskich), w szczególności dotyczące ograniczenia maksymalnej obsady kurcząt brojlerów i kur niosek we wszystkich projektach do 30 kg/m².

¹⁵ więcej informacji można znaleźć na stronie: www.bbfaw.com

3.2.2.2 Kryteria dla przedsiębiorstw produkujących nasiona/ziarna

Poniższe kryteria ewaluacyjne będą traktowane jako kluczowe obszary należytej staranności. Grupa BNP Paribas oceni zatem, czy przedsiębiorstwa spełniają następujące kryteria:

- potrafią wykazać jakość i bezpieczeństwo swoich nasion/ziaren;
- udostępniają przejrzyste i wyczerpujące informacje na temat wykorzystania nasion/ziaren oraz konsekwencji ich wykorzystania, zwłaszcza w przypadku produktów, do których wykorzystywana jest inżynieria genetyczna (GMO).

3.2.2.3 Kryteria dla handlowców i podmiotów zajmujących się obrotem fizycznymi produktami rolnymi

Grupa BNP Paribas sprawdzi, czy stosowana jest polityka, zgodnie z którą przedsiębiorstwa, od których podmioty pozyskują i na rzecz których sprzedają produkty rolne, działają zgodnie z kryteriami obowiązkowymi wymienionymi w sekcji 3.2.1 niniejszej Polityki.

3.3 Przedsiębiorstwa zajmujące się działalnością związaną z soją i wołowiną w brazylijskiej Amazonii i Cerrado

Produkcja wołowiny i soi w Brazylii przyspiesza wylesianie w Amazonii i Cerrado. Niezależnie od tego, czy działalność jest legalna, czy nielegalna, zagraża integralności ekologicznej i przyszłości tych dwóch biomów (typów ekosystemów). W obliczu tej degradacji istnieje pilna potrzeba, aby wszystkie zainteresowane strony nadały priorytet strategiom użytkowania gruntów, które obejmują: zerowe wylesianie, zrównoważoną produkcję i pozytywny wpływ społeczny.

Instytucje finansowe zaangażowane w sektor rolny w Brazylii muszą przyczyniać się do walki z wylesianiem. Tak jest w przypadku Grupa BNP Paribas, która jest jednym z zagranicznych banków obecnych w kraju i ma określonych międzynarodowych klientów, producentów lub handlowców, którzy są bezpośrednio zainteresowani tą kwestią.

W tym kontekście degradacji Grupa BNP Paribas wzmacnia swoją Politykę i określa restrykcyjne kryteria, aby przyspieszyć postępy swoich klientów w zakresie walki z wylesianiem i zapewnienia identyfikowalności. Polityka określa warunki świadczenia przez bank usług finansowych na rzecz firm (producentów, przetwórców mięsa i handlowców) produkujących lub skupujących wołowinę lub soję z regionów Amazonii i Cerrado.

Grupa BNP Paribas zobowiązuje się do tego, aby zachęcać swoich klientów produkujących lub kupujących wołowinę lub soję z Amazonii i Cerrado w Brazylii do „zerowego wylesiania” i do przejrzystego prezentowania swoich postępów.

Poniższe kryteria dotyczą firm (producentów, przetwórców mięsa i handlowców) produkujących lub kupujących wołowinę lub soję w brazylijskiej Amazonii i Cerrado.

Grupa BNP Paribas będzie dostarczać produkty lub usługi finansowe wyłącznie na rzecz

przedsiębiorstw, które stosują strategię osiągnięcia zerowego wylesiania w swoich łańcuchach produkcyjnych i dostawczych najpóźniej do 2025 roku.

W szczególności:

- W przypadku Amazonii Grupa BNP Paribas nie będzie finansować klientów produkujących lub kupujących wołowinę i soję na obszarach wylesionych lub przekształconych po 2008 r., tj. klienci muszą stosować datę graniczną 2008¹⁶ w Amazonii, zgodnie z przepisami i umowami sektorowymi;
- W przypadku Cerrado, Grupa BNP Paribas zobowiązuje swoich klientów, aby nie produkowali ani nie kupowali wołowiny lub soi na obszarach przekształconych po 1 stycznia 2020 r., zgodnie ze światowymi normami;
- Od wszystkich klientów Grupy BNP Paribas będzie wymagać ustanowienia do 2025 r. pełnej identyfikowalności łańcuchów dostaw wołowiny i soi (bezpośrednich i pośrednich);
- W szczególności Grupa BNP Paribas oczekuje od swoich klientów wykazania postępów w następujących obszarach:
 - Stosowanie oceny ryzyka wylesiania i konwersji w swoich łańcuchach dostaw wołowiny i soi;
 - Wdrażanie systemów monitorowania w celu mapowania i śledzenia swoich bezpośrednich i pośrednich łańcuchów dostaw wołowiny i soi w Amazonii i Cerrado;
 - Regularne raportowanie postępów w kierunku osiągnięcia wołowiny i soi wolnej od wylesiania i konwersji w swoich łańcuchach dostaw;
 - Wdrażanie programów zaangażowania dostawców w celu promowania praktyk zerowego wylesiania;
 - Wykluczenie dostawców, którzy naruszają strategię zerowego wylesiania;
 - Publikowanie lub udostępnianie na żądanie kryteriów niezgodności oraz trybu postępowania w przypadku niezgodności u dostawców.

3.4 Dobre praktyki branżowe

Grupa BNP Paribas zachęca również przedsiębiorstwa rolnicze do stosowania uznanych na całym świecie najlepszych praktyk w zakresie kluczowych aspektów środowiskowych, społecznych, szczególnie dotyczących sektora rolno – spożywczego. Grupa zachęca przedsiębiorstwa do tego, aby w zależności od prowadzonej działalności:

- Przestrzegać dobrowolnych wytycznych Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) w zakresie odpowiedzialnego zarządzania własnością gruntów, łąk i lasów.
- Postępować zgodnie z Wytycznymi FAO-OECD dotyczącymi odpowiedzialnych łańcuchów dostaw w rolnictwie.

¹⁶ Data graniczna określa dopuszczalność wylesiania lub przekształcenia w oparciu o datę wystąpienia tych zdarzeń w terenie. Wycinka lasów naturalnych po dacie granicznej powoduje, że dany obszar lub jednostka produkcyjna oraz wyprodukowany tam towar nie spełniają zobowiązań dotyczących niewylesiania. Podobnie, usunięcie wszelkich naturalnych ekosystemów po dacie granicznej powoduje, że dotknięty obszar lub jednostka produkcyjna oraz wyprodukowany tam towar nie spełniają zobowiązań dotyczących braku konwersji. (Źródło: Accountability Framework, Operational Guidance on Cutoff Dates, June 2019, Minor Revision March 2020, https://accountability-framework.org/wp-content/uploads/2020/03/OG_Cutoff_Dates-Mar2020.pdf)

- Przestrzegać wytycznych Grupy Banku Światowego dotyczących ochrony środowiska, zdrowia i bezpieczeństwa, zarówno ogólnych, jak i specyficznych dla sektorów agrobiznesu i produkcji żywności.
- Stać się aktywnym członkiem Global GAP i przestrzegać standardów SAN.
- Wdrożyć Wytyczne IFC dotyczące dobrych praktyk w zakresie poprawy dobrostanu zwierząt w działalności związanej ze zwierzętami gospodarskimi.
- Przestrzegać wytycznych CEO Water Mandate Corporate Water Disclosure Guidelines w zakresie ujawniania informacji dotyczących wody.
- Przestrzeganie wytycznych CGF dotyczących odpowiedzialnego pozyskiwania soi.
- Zachęca się producentów artykułów rolnych, aby ich pola uprawne lub plantacje były certyfikowane zgodnie z zasadami i standardami RTRS, BCI, Bonsucro lub UTZ (zgodnie z definicją w sekcji 8). W szczególności zachęca się hodowców bydła do certyfikacji systemów produkcyjnych zgodnie ze standardami SCPS (SAN).
- Zachęca się, aby najważniejsze podmioty zajmujące się przetwórstwem i sprzedażą towarów rolnych ustanowiły zasady wymagające od dostawców uzyskania certyfikatu zgodności z zasadami i standardami RTRS, BCI, Bonsucro, UTZ lub SCPS.
- Zachęca się zarządców lasów i przetwórców produktów z drewna do certyfikowania swoich koncesji leśnych zgodnie z normą Forest Stewardship Council (FSC) lub Programem Zatwierdzania Systemów Certyfikacji Leśnej (PEFC).

3.5 Szczególne stanowisko dotyczące towarów rolnych

Grupa BNP Paribas wspiera rozwój gospodarczy, stawiając na inwestycje w przedsiębiorstwa i projekty o wykazanej użyteczności.

Niektóre produkty inwestycyjne budzą pytania dotyczące ich wpływu na ceny towarów rolnych, a tym samym wpływu na najbardziej narażone populacje świata.

Aby wnieść pozytywny wkład w tworzenie stabilnych, długoterminowych relacji między rynkami towarów fizycznych i finansowych, Grupa BNP Paribas przyjęła odpowiednie środki, aby jej instrumenty finansowe nie przyczyniały się do destabilizacji rynku towarów rolnych.

3.5.1 Klienci korporacyjni

Grupa BNP Paribas oferuje swoim klientom korporacyjnym (wytwórcom, producentom lub sprzedawcom produktów rolnych) rozwiązania zabezpieczające przed nieprzewidywalnymi zmianami w otoczeniu gospodarczym i na rynkach światowych, w szczególności rozwiązania zabezpieczające przed ryzykiem zmienności cen towarów fizycznych.

3.5.2 Inwestorzy indywidualni i instytucjonalni

Biorąc pod uwagę fakt, że pojawiają się wątpliwości dotyczące skutków oferowania produktów inwestycyjnych zawierających ceny towarów rolnych jako instrumenty bazowe, Grupa BNP Paribas

zobowiązuje się nie proponować w swojej ofercie inwestorom indywidualnym i instytucjonalnym funduszy wewnętrznych Grupy BNP Paribas zawierających ekspozycję na towary rolne.

4 Mechanizmy wdrażania na poziomie Grupy

Wynik oceny na podstawie niniejszej Polityki wykorzystywany jest w procesie decyzyjnym Grupy BNP Paribas. W razie konieczności wyniki oceny są badane przez komisję ad hoc, w skład której wchodzi kierownictwo wyższego szczebla. W razie potrzeby Grupa BNP Paribas może zażądać uzupełniającego badania due diligence przed podjęciem decyzji o dopuszczalności transakcji.

Jeżeli okaże się to niezbędne, Grupa BNP Paribas zaangażuje zewnętrznego eksperta do przeprowadzenia analizy wymaganej na podstawie niniejszej Polityki.

Wdrażane są narzędzia operacyjne i warsztaty uświadamiające, aby umożliwić pracownikom Grupy realizację niniejszej Polityki sektorowej CSR.

4.1 Produkty i usługi finansowe

Informacje związane z powyższymi wymaganiami będą pozyskiwane od klientów rolniczych przez doradców klienta Grupy BNP Paribas.

Grupa BNP Paribas będzie regularnie sprawdzać zgodność przedsiębiorstw rolniczych z wymogami tej Polityki. Jeśli Grupa BNP Paribas dowie się, że klient działa niezgodnie z wymogami niniejszej Polityki, nawiąże z nim dialog w celu znalezienia akceptowalnego rozwiązania, które poprawi sytuację w odpowiednim terminie. Jeśli dialog ten okaże się bezowocny, Grupa BNP Paribas może zdecydować o niepodejmowaniu nowych transakcji z takim klientem oraz zweryfikuje lub zakończy współpracę, biorąc pod uwagę obowiązujące postanowienia umowne.

4.2 Zarządzanie aktywami

Niniejsza Polityka dotyczy wszystkich podmiotów Grupy BNP Paribas zarządzających aktywami własnymi i aktywami osób trzecich.

Zewnętrzni zarządcy aktywów są aktywnie monitorowani i zdecydowanie zachęceni do wdrażania podobnych standardów.

Partnerzy Inwestyjni Grupy BNP Paribas Investment Partners przystąpili do Inicjatywy Zasad Odpowiedzialnego Inwestowania (PRI) w 2006 roku. Spółka uznaje, że w ramach jej roli powierniczej kwestie środowiskowe, społeczne i ładu korporacyjnego (ESG) mogą wpływać na wyniki portfeli inwestycyjnych. Grupa zachęca innych inwestorów do przyjęcia powyższych zasad.

5 Ogłoszenie Polityki oraz czynności kontrolne

Interesariusze Grupy BNP Paribas zostaną poinformowani o istnieniu i treści niniejszej Polityki. Polityka zostanie opublikowana na stronie internetowej Grupy BNP Paribas. Ponadto, egzemplarz niniejszej

Polityki zostanie dostarczony klientom i potencjalnym klientom Grupy BNP Paribas w ramach procesu due diligence lub omawiania wszelkich usług finansowych, które mają być świadczone po dacie wydania niniejszej Polityki.

Grupa BNP Paribas będzie regularnie dokonywać przeglądów niniejszej Polityki i, w świetle panujących okoliczności, może dokonywać jej aktualizacji, tak aby była zawsze zgodna z przepisami krajowymi i międzynarodowymi oraz najlepszymi praktykami.

6 Klauzula ograniczenia odpowiedzialności

W celu zachowania zgodności z przepisami i wdrożenia zasad określonych w procedurach wewnętrznych i Politykach sektorowych, Grupa BNP Paribas dokłada wszelkich starań, aby gromadzić informacje, w szczególności od przedsiębiorstw rolniczych, na temat ich polityk i praktyk zrównoważonego rozwoju. Grupa BNP Paribas opiera się na informacjach zebranych od zainteresowanych firm i ich partnerów, nie może jednak odpowiadać za jakość, dokładność i aktualność tych informacji.

7 Słownik

W niniejszej Polityce stosuje się następujące definicje:

Środek agrochemiczny	Substancja chemiczna stosowana w produkcji rolnej, służąca utrzymaniu żyzności gleby (kompost lub nawóz), zwalczania chwastów (herbicyd), zwalczania szkodników (środki owadobójcze, fungicydy, środki nicieniobójcze, preparaty do zwalczania gryzoni) lub stymulowaniu wzrostu.
Obszary objęte „Alliance for Zero Extinction” (AZE)	AZE to wspólna inicjatywa światowych organizacji ochrony różnorodności biologicznej, która ma na celu zapobieżenie wyginięciu gatunków poprzez identyfikację i ochronę kluczowych obszarów, z których każdy jest ostatnim pozostałym schronieniem jednego lub większej liczby zagrożonych (Endangered - EN) lub skrajnie zagrożonych (Critically Endangered - CR) gatunków. Obszary AZE obejmują > 95% znanej globalnej populacji poszczególnych gatunków EN lub CR lub > 95% populacji jednego segmentu historii życia (np. rozmnażania lub zimowania) gatunków EN lub CR. Obszar taki posiada charakterystyczne cechy i zdefiniowane granice. Z tego powodu utrata obszaru AZE może spowodować wyginięcie określonego gatunku na wolności.
Biopaliwo	Źródło energii pochodzącej z odnawialnych materiałów roślinnych i zwierzęcych. Przykłady biopaliw obejmują etanol (często wytwarzany z kukurydzy w Stanach Zjednoczonych i trzciny cukrowej w Brazylii), biodiesel (oleje roślinne i płynne tłuszcze zwierzęce), zielony olej napędowy (uzyskiwany z alg i innych i innych roślin) oraz biogaz (metan pochodzący z odchodów zwierzęcych i innych sfermentowanych materiałów organicznych).
Dystrybutorzy	Dystrybutorzy sprzedają firmom rolniczym środki do produkcji rolnej (nawozy, urządzenia rolnicze, itd.)
Las	Obszar zajmujący ponad 0,5 ha porośnięty drzewami wyższymi niż 5 m, z pokryciem powierzchni przez korony drzew przewyższającym 10%, jak też drzewami zdolnymi do osiągnięcia tych progów in situ. Nie obejmuje to obszarów, które są głównie użytkowane do celów rolniczych lub urbanistycznych. Źródło: FAO http://www.fao.org/docrep/014/am665e/am665e00.pdf
Dobrowolna, wcześniejsza i świadoma zgoda (FPIC)	Dobrowolna, wcześniejsza i świadoma zgoda (FPIC) odnosi się do praw społeczności lokalnych, szczególnie ludności rdzennej, do uczestniczenia w podejmowaniu decyzji dotyczących zagadnień, które mają wpływ na tę ludność. Zasada FPIC w skali międzynarodowej została najlepiej wyrażona w Deklaracji Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach ludności rdzennej (UNDRIP). Artykuł 10 stanowi: „Ludność rdzenna nie powinna być siłą zmuszana do opuszczenia swojej ziemi lub terytoriów. Nie powinno mieć miejsca przesiedlanie bez wcześniejszej, dobrowolnej zgody ludności rdzennej, lecz tylko po uzgodnieniu właściwej i sprawiedliwej rekompensaty i gdzie jest to możliwe - z prawem do powrotu”.

Zasady HACCP (Analiza zagrożeń i krytyczne punkty kontroli)	HACCP jest systemowym podejściem zapobiegawczym dotyczącym bezpieczeństwa żywności oraz eliminacji zagrożeń biologicznych, chemicznych i fizycznych w procesach produkcyjnych, które mogą spowodować, iż wyrób końcowy nie będzie bezpieczny. HACCP obejmuje także pomiary projektowe służące ograniczeniu niniejszego ryzyka do bezpiecznego poziomu. Zasada 1 – Przeprowadzenie analizy zagrożeń Zasada 2 – Ustalenie krytycznych punktów kontroli Zasada 3 – Ustalenie limitów krytycznych Zasada 4 – Monitorowanie krytycznych punktów kontroli Zasada 5 – Ustalenie działań korygujących Zasada 6 – Weryfikacja Zasada 7 – Prowadzenie dokumentacji System HACCP może być stosowany na wszystkich etapach łańcucha żywności, począwszy od produkcji żywności i procesu przygotowania, po konfekcjonowanie, dystrybucję itp.
Lasy o dużych zasobach węgla (HCS)	Definicję lasu HCS opracowano w 2011 r. w ramach badań terenowych prowadzonych przez wielu interesariuszy w Indonezji i Afryce, mających na celu opracowanie pragmatycznej i adekwatnej metody operacyjnej identyfikującej obszary będące lasem wymagającym ochrony, a także obszarów zdegradowanych, które można zagospodarować. Lasy HCS to lasy zaklasyfikowane jako lasy o dużej, średniej i małej gęstości oraz lasy regenerujące się, o następującej charakterystyce warstw roślinności: - las o dużej gęstości: pozostałości lasu pierwotnego, w której zaawansowany las wtórny jest podobny do lasu pierwotnego;- las o średniej gęstości: pozostałości lasu pierwotnego, o gęstości mniejszej niż las o dużej gęstości;- las o małej gęstości: wydaje się być odbudowującą się pozostałością lasu pierwotnego, jednak jego rozproszenie jest duże;- odbudowujący się las: głównie młode drzewa, z miejscowymi grupami drzew starszych;- młody porost: niedawno oczyszczony obszar, z niewielką ilością młodych drzew oraz poszyciem zbliżonym do poszycia z trawy;- obszar oczyszczony/otwarty: niedawno oczyszczony obszar porośnięty głównie trawą lub uprawami oraz niewielką ilością nieuprząwnych roślin drzewiastych.

	- młody porost oraz obszar oczyszczony/otwarty mogą być przeznaczone do zabudowy. W momencie tworzenia niniejszej Polityki badania wielostronne i studium pilotażowe były nadal prowadzone w wielu miejscach na świecie, aby udoskonalić metodologię oraz zidentyfikować obszary HCS, które można i należy chronić.
Obszary o wysokiej wartości przyrodniczej (HCV)	Obszary o wysokiej wartości przyrodniczej to obszary krytyczne na terenach krajobrazowych, które wymagają odpowiedniego zarządzania w celu zachowania lub podniesienia ich dużej wartości przyrodniczej. Podejście HCV jest podstawą wielu globalnych standardów zrównoważonego rozwoju, w tym FSC, RSPO, RTRS, niektórych systemów węglowych oraz wielu polityk pozyskiwania i inwestowania. Istnieje sześć głównych rodzajów obszarów o wysokiej wartości przyrodniczej: - HCV 1: obszary, które charakteryzuje znaczna koncentracja różnorodności biologicznej w skali globalnej, regionalnej lub krajowej (np. gatunki endemiczne, zagrożone, ostoje).- HCV 2: obszary krajobrazowe o dużym znaczeniu w skali globalnej, regionalnej lub krajowej, gdzie znajdują się trwałe populacje większości, jeżeli nie wszystkich naturalnie żyjących gatunków w naturalnym rozmieszczeniu i liczebności.- HCV 3: obszary, które stanowią lub zawierają rzadkie, zagrożone lub ginące ekosystemy.- HCV 4: obszary, które zapewniają podstawowe usługi ekosystemowe w sytuacjach krytycznych (np. ochrona działów wodnych, kontrola erozji).- HCV 5: obszary o fundamentalnym znaczeniu w zakresie zaspokajania podstawowych potrzeb lokalnych społeczności (np. utrzymanie, zdrowie).- HCV 6: obszary krytyczne dla tradycyjnej tożsamości kulturowej lokalnych społeczności (obszary o dużym znaczeniu kulturowym, ekologicznym, gospodarczym lub religijnym, określone we współpracy z takimi lokalnymi społecznościami).
Wytyczne IFC (Międzynarodowej Korporacji Finansowej) dotyczące dobrych praktyk w zakresie poprawy dobrostanu zwierząt w działalności związanej ze zwierzętami gospodarskimi	Wytyczne stanowią część zobowiązania IFC do zapewnienia rozszerzonego wsparcia swoim klientom w zakresie opracowywania odpowiedzialnego i długoterminowego podejścia do działalności związanej z hodowlą zwierząt gospodarskich aby między innymi pomóc producentom trafić do segmentów rynku o wysokiej jakości i wartości oraz utrzymać się w tych segmentach. Dokument obejmuje wytyczne dotyczące podejścia do dobrostanu zwierząt. Wytyczne dotyczą tradycyjnej hodowli zwierząt gospodarskich (krów mlecznych, bydła opasowego, brojlerów, kur niosek, świń i kaczek), jak też akwakultury w systemach intensywnych i ekstensywnych (pomimo faktu, iż niniejsza Polityka nie ma zastosowania do akwakultury).

Zintegrowany plan zwalczania szkodników (IPM)	Długoterminowa strategia prewencyjna w walce ze szkodnikami, obejmująca kombinację technik, takich jak kontrola biologiczna (wykorzystanie pożytecznych owadów lub drobnoustrojów), wykorzystanie odmian odpornych na uprawy oraz zastosowanie alternatywnych praktyk rolniczych (opryski, nawożenie lub przycinanie). Celem IPM jest uzyskanie warunków mniej korzystnych dla rozwoju szkodników. Pesticydy są stosowane tylko wtedy, gdy szkody wyrządzone przez szkodniki są większe niż poziom, który rolnik może ekonomicznie utrzymać.
Kategorie I-IV IUCN (Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody)	Kategorie zarządzania obszarami chronionymi IUCN klasyfikują obszary chronione według celów zarządzania nimi. Kategorie te zostały uznane przez organy międzynarodowe, takie jak ONZ, a także przez wiele rządów na całym świecie, jako globalny standard definiowania i odnotowywania obszarów chronionych. Z tego powodu coraz częściej klasyfikacja taka jest włączana w przepisy krajowe. - Ia Ścisły rezerwat przyrody- Ib Obszar naturalny- II Park narodowy- III Pomnik przyrody- IV Obszar ochrony siedliskowej/gatunkowej
Kluczowe obszary bioróżnorodności	KBA obejmują informacje z czerwonej listy IUCN zagrożonych gatunków oraz informacje dotyczące ważnych w skali międzynarodowej obszarów ornitologicznych, ważnych w skali międzynarodowej obszarów roślinności oraz ważnych obszarów różnorodności biologicznej wód słodkich IUCN, jak też obszarów zidentyfikowanych przez AZE. Kluczowe obszary bioróżnorodności są wyznaczone na poziomach krajowym, transgranicznym lub regionalnym przez lokalnych interesariuszy, którzy stosują dwa globalne kryteria standardowe dotyczące podatności na zagrożenie oraz niemożności przywrócenia. Dlatego muszą obejmować: • Co najmniej jeden globalnie zagrożony gatunek;• Co najmniej jeden gatunek endemiczny, który jest globalnie ograniczony do danego obszaru lub otaczającego regionu;• Istotne nagromadzenie gatunków (np. istotne przystanki migracyjne, miejsca gniazdowania, obszary wylęgania lub rozmnażania); lub• Globalnie istotne przykłady wyjątkowych rodzajów siedlisk oraz skupisk gatunków. Więcej informacji można znaleźć na stronie: http://www.biodiversitya-z.org/content/key-biodiversity-areas-kba
Zawłaszczanie ziemi	Kontrowersyjne zagadnienia dotyczące nabycia ziemi na dużą skalę, co obejmuje kupno lub dzierżawę dużych obszarów gruntów w krajach rozwijających się przez krajowe lub międzynarodowe firmy, rządy lub osoby fizyczne.

Plan zarządzania	Plan zarządzania podsumowuje zaangażowanie firmy lub projektu w proces rozwiązywania problemów lub łagodzenia zidentyfikowanych rodzajów ryzyka generowanych wpływem działalności firmy lub działalności w ramach projektu (poprzez unikanie, minimalizowanie, kompensowanie), jak też w monitorowanie i poprawę wyników. Plany zarządzania są zwykle przekładane na procedury operacyjne.
Inicjowanie	Usługi łańcucha dostaw i zarządzanie towarami pomiędzy producentami a dostawcami. Inicjatorzy zwykle zapewniają producentom płynność i fizyczną bazę aktywów oraz możliwości przechowywania, które poprawiają przepływ towarów na kluczowe rynki.
Parakwat	Parakwat to nazwa handlowa jednego z najczęściej stosowanych herbicydów. Działa szybko i nieselektywnie, zabijając zieloną tkankę roślinną przez kontakt. Jest toksyczny dla zwierząt i ludzi oraz sprzyja powstawaniu choroby Parkinsona. W Stanach Zjednoczonych parakwat został zaliczony do grupy „ograniczonego stosowania”, co oznacza, że mogą go używać wyłącznie uprawnione podmioty. W Unii Europejskiej parakwat jest zabroniony od 2007 roku.
Torfowiska	Gleba, która zawiera co najmniej 65% materii organicznej, do głębokości co najmniej 50 cm, obejmująca obszar co najmniej 1 ha, o odczynie kwasowym (Driessen, 1978; Wösten i Ritzema, 2001).
Handlowcy i osoby zajmujące się obrotem fizycznymi produktami rolnymi	Ogniwo łączące producentów oraz przemysł: osoby zajmujące się obrotem towarami rolnymi oferują usługi zarówno sprzedawcom, jak i nabywcom (którzy nie muszą się zajmować handlem/obrotem), a także mogą zapewniać zintegrowane usługi logistyczne i dystrybucyjne wymagane do zakupu i dostawy właściwego produktu we właściwym czasie, jak też zarządzanie ryzykiem z tym związanym.
Polikultura	Rolnictwo wykorzystujące wiele upraw na tej samej przestrzeni, naśladujące różnorodność naturalnych ekosystemów i unikające dużych pojedynczych upraw, czyli monokultury. Obejmuje uprawę międzyrzędową, uprawę współrzędną, rośliny towarzyszące, pożyteczne chwasty i uprawę alejową. Uprawa mieszana, choć często wymaga więcej pracy, ma kilka zalet w porównaniu z monokulturą: Różnorodność upraw zapobiega podatności monokultur na choroby. Większa różnorodność upraw zapewnia siedlisko większej liczbie gatunków, zwiększając lokalną bioróżnorodność. To jeden z przykładów ekologii pojednania, czyli uwzględniania bioróżnorodności w krajobrazie człowieka. Jest to również funkcja biologicznego programu zwalczania szkodników.
Konwencja rotterdamska	Traktat wielostronny promujący wspólną odpowiedzialność w odniesieniu do importu chemikaliów niebezpiecznych. Celem Konwencji rotterdamskiej jest promowanie wspólnej odpowiedzialności oraz współpracy między zainteresowanymi stronami w międzynarodowym handlu niektórymi

	niebezpiecznymi substancjami chemicznymi w celu ochrony zdrowia ludzkiego oraz środowiska przed potencjalnym szkodliwym działaniem i przyczynienie się do stosowania tych niebezpiecznych substancji chemicznych w sposób bezpieczny dla środowiska. Chemikalia wymienione w załączniku III obejmują pestycydy i chemikalia przemysłowe, które zostały zakazane lub podlegają surowym ograniczeniom ze względów zdrowotnych lub środowiskowych nałożonym przez co najmniej dwie Strony i które Konferencja Stron postanowiła poddać procedurze uzyskania zgody po uprzednim poinformowaniu (PIC). W załączniku III wymieniono łącznie 47 chemikaliów, w tym 33 pestycydy (w tym 4 bardzo niebezpieczne formy użytkowe pestycydów) i 14 chemikaliów przemysłowych. http://www.pic.int/TheConvention/Chemicals/AnnexIIIChemicals/tabid/1132/language/en-US/Default.aspx
Lista SIN	Lista Substitute It Now (SIN) („Zastąp teraz”) została opracowana przez międzynarodową organizację chemiczną ChemSec. Lista jest bazą danych chemikaliów zidentyfikowanych jako substancje wzbudzające szczególnie duże obawy w oparciu o kryteria ustanowione przez unijne rozporządzenie REACH w sprawie chemikaliów. Pełną listę można znaleźć na stronie http://sinlist.chemsec.org
Zasolenie gleby	Po nawodnieniu woda dodana do gleby jest wykorzystywana przez uprawę lub odparowuje bezpośrednio z wilgotnej gleby. Sól zawarta w wodzie do nawadniania pozostaje w glebie i gromadzi się, prowadząc do zasolenia gleby, o ile nie zostanie usunięta lub rozpuszczona. Zasolenie gleby może mieć dramatyczne konsekwencje w postaci zmniejszenia żyzności gleby i jest uważane za główną przyczynę pustynnienia na całym świecie. Źródło: https://www.fao.org/3/r4082e/r4082e08.htm#7.2.2soil%20salinity
Konwencja sztokholmska w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych	Globalny traktat mający na celu ochronę zdrowia ludzkiego i środowiska przed chemikaliami, które pozostają nienaruszone w środowisku przez długi czas, są szeroko rozpowszechnione geograficznie, gromadzą się w tkance tłuszczowej ludzi i dzikich zwierząt oraz mają szkodliwy wpływ na zdrowie ludzkie lub środowisko. Narażenie na trwałe zanieczyszczenia organiczne (Persistent organic pollutants - POP) może prowadzić do poważnych skutków zdrowotnych, w tym niektórych nowotworów, wad wrodzonych, dysfunkcji układu odpornościowego i rozrodczego, większej podatności na choroby oraz uszkodzeń ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego. http://chm.pops.int/TheConvention/ThePOPs/ListingofPOPs/tabid/2509/Default.aspx
Identyfikowalność	Możliwość prześledzenia przemieszczania żywności przez określone etapy produkcji, przetwarzania i dystrybucji. Narzędzie identyfikowalności/śledzenia produktów powinno być w stanie zidentyfikować na każdym określonym etapie łańcucha żywnościowego (od produkcji do dystrybucji), skąd pochodzi żywność (jeden krok wstecz) i dokąd trafiła (jeden krok do przodu), stosownie do celów systemu kontroli i certyfikacji żywności. (Komisja Kodeksu Żywnościowego, CAC 2006).

Obiekty światowego dziedzictwa UNESCO	Wyznaczone obszary dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego na całym świecie, które są uważane za obiekty o wyjątkowej wartości dla ludzkości i są wymienione w Konwencji w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturowego i naturalnego World Heritage Convention. http://whc.unesco.org/en/list
Obszary wodno-błotne objęte konwencją ramsarską	Obszary wodno-błotne są definiowane jako „Obszary zawierające reprezentatywne, rzadkie lub unikalne typy terenów wodno-błotnych” lub „Obszary o międzynarodowym znaczeniu dla zachowania różnorodności biologicznej” wymienione w Konwencji o obszarach wodno-błotnych przyjętej w Ramsarze w Iranie w 1971 r. (http://www.ramsar.org/).
Kategoria WHO 1a lub 1b	Odpowiada pestycydom, które stanowią największe zagrożenie dla zdrowia ludzkiego zgodnie z zalecaną klasyfikacją pestycydów Światowej Organizacji Zdrowia. Zagrożenie 1a to „wyjątkowo niebezpieczne”, a 1b „wysoko niebezpieczne”. (http://www.who.int/ipcs/publications/pesticides_hazard/en/)
Wytyczne EHS Grupy Banku Światowego w zakresie agrobiznesu i produkcji żywności	Techniczne dokumenty referencyjne zawierające ogólne i branżowe przykłady dobrych międzynarodowych praktyk branżowych. Wytyczne dotyczące ochrony środowiska, zdrowia i bezpieczeństwa (EHS) określają poziomy wydajności i środki, które są ogólnie uważane za możliwe do osiągnięcia przy rozsądnych kosztach i zastosowaniu istniejących technologii.
Zerowe wylesianie netto	The Banking Environment Initiative (BEI) stosuje definicję The Consumer Goods Forum (CGF) „zerowego wylesiania netto”, pochodzącą z wytycznych WWF: - „Zerowe wylesianie netto” należy odróżnić od „zerowego wylesiania”, które oznacza całkowity brak wylesiania. - „Zerowe wylesianie netto” uwzględnia fakt, że pewna utrata lasów może zostać zrekompensowana przez zalesianie. „Zerowe wylesianie netto” nie jest równoznaczne z całkowitym zakazem wycięcia lasów. Pozostawia raczej możliwość zmiany konfiguracji mozaiki użytkowania gruntów, pod warunkiem zachowania ilości netto lasów, ich jakości i gęstości lasu (zdolność do redukcji dwutlenku węgla)węgla. Koncepcja ta uznaje, że w pewnych okolicznościach przekształcanie lasów w jednym miejscu może przyczynić się do zrównoważonego rozwoju i ochrony szerszego krajobrazu (np. ograniczenie wypasu zwierząt gospodarskich na obszarze chronionym może wymagać przekształcania obszarów leśnych w strefie buforowej w celu udostępnienia gruntów rolnych lokalnym społecznościom). - „Zerowego wylesiania netto” nie można osiągnąć poprzez przekształcanie lasów pierwotnych lub naturalnych w szybko rosnące plantacje. Taka zmiana będzie liczona jako wylesienie w procesie oceny osiągnięcia celu.

	Podejścia do wdrażania polityki „zerowego wylesiania netto” powinny priorytetowo traktować unikanie przekształcania lasów o wysokiej wartości przyrodniczej (HCV)¹ i lasów o dużych zasobach węgla (HCS)². 1 Robocza definicja HCV znajduje się na stronie: http://www.hcvnetwork.org/ 2 Roboczą definicję HCS można znaleźć pod adresem: https://wayback.archive-it.org/9650/20200406000358/http://p3-raw.greenpeace.org/international/Global/international/briefings/forests/2013/HCS-Briefing-2013.pdf

Powyższe definicje mogą z czasem ulec zmianie. Będziemy monitorować rozwój sytuacji na arenie międzynarodowej i nadal przestrzegać międzynarodowo uznawanych konwencji.

8 Standardy i certyfikaty sektorowe

BCI Better Cotton Initiative (Inicjatywa na Rzecz Lepszej Bawełny)	Dobrowolny program, którego celem jest zmniejszenie ilości wody i chemikaliów wykorzystywanych do uprawy bawełny oraz zwiększenie korzyści społecznych i ekonomicznych dla małych i dużych producentów bawełny na całym świecie. http://bettercotton.org/
Bonsucro Dawna inicjatywa na rzecz lepszej trzciny cukrowej (Better Sugarcane Initiative)	Inicjatywa WWF Bonsucro to grupa sprzedawców trzciny cukrowej, inwestorów, handlowców, producentów i organizacji pozarządowych, które dążą do stworzenia międzynarodowych standardów definiujących zrównoważoną uprawę trzciny cukrowej. www.bonsucro.com
Global G.A.P Dobra Praktyka Rolnicza	Organ sektora prywatnego, który ustala dobrowolne standardy certyfikacji produktów rolnych na całym świecie. Celem jest ustanowienie standardu Dobrej Praktyki Rolniczej www.globalgap.org/
GRSB Global Roundtable for Sustainable Beef (Globalna inicjatywa na rzecz zrównoważonej produkcji wołowiny)	Inicjatywa wielostronna opracowana w celu ciągłego doskonalenia zrównoważonego rozwoju globalnego łańcucha dostaw wołowiny poprzez zapewnienie przywództwa, badania naukowe oraz zaangażowanie i współpracę wielu interesariuszy. https://grsbeef.org/
RTRS Round Table on Responsible Soy (stowarzyszenie na rzecz odpowiedzialnego sektora soi)	Wymagania zakładające wstrzymanie konwersji terenów o wysokiej wartości przyrodniczej, promowanie najlepszych praktyk zarządzania, zapewnienie uczciwych warunków pracy oraz respektowanie roszczeń dotyczących własności gruntów. https://responsiblesoy.org/
SAN Standardy Sustainable Agriculture Network (Sieć zrównoważonego rolnictwa)	Promowanie wydajnego i produktywnego rolnictwa, ochrony bioróżnorodności i zrównoważonego rozwoju społeczności poprzez zastosowanie 10 norm społecznych i środowiskowych. http://san.ag/
SCPS Standardy systemów chowu i hodowli bydła	Standard stworzony przez SAN. Obejmuje 5 zasad i 36 dodatkowych kryteriów poświęconych następującym tematom: 1. Zintegrowany system zarządzania bydłem. 2. Zrównoważone zarządzanie terenami wypasowymi i pastwiskami.

3. Dobrostan zwierząt.
4. Zmniejszenie śladu węglowego.
5. Dodatkowe wymagania środowiskowe dla chowu bydła.

Ponadto, obecne normy SAN dotyczące ochrony wód i gospodarki odpadami są dostosowywane i uściślane w odniesieniu do chowu i hodowli bydła.

Certyfikat UTZ

Certyfikaty kawy, kakao, herbaty

Certyfikat UTZ jest podstawą wdrożenia na całym świecie standardu odpowiedzialnej uprawy i pozyskiwania kawy, kakao, herbaty i rooibos. Certyfikowane przez UTZ spółdzielnie, gospodarstwa rolne i grupy producenckie przestrzegają kodeksu postępowania dla odpowiednich produktów. Kodeks jest zbiorem kryteriów dla zrównoważonej i profesjonalnej uprawy kawy, która obejmuje odpowiednie społecznie i środowiskowo praktyki uprawy kawy oraz efektywne zarządzanie gospodarstwem.

Produkty z certyfikatem UTZ można prześledzić od uprawy do producenta produktu końcowego.

Koniec dokumentu